

Tarina: Ulkonäkövinoumalta välttyminen

On yleinen ilmiö, että ihmiset suhtautuvat myönteisemmin hyvännäköisiin ihmisiin. Esimerkiksi eräässä tutkimuksessa koehenkilöille näytettiin vaaliehdokkaiden kuvia ja kysyttiin, kuinka hyviltä he näyttävät. Ehdokkaat, jotka arvioitiin paremman näköisiksi, saivat keskimäärin huomattavasti enemmän ääniä itse vaaleissa.

Monissa tilanteissa on siis riskinä, että ulkonäkö vaikuttaa ihmisten päätöksentekoon perusteettomasti. Työhaastatteluissa tätä riskiä vältetään niin, että haastattelijat eivät näe haastateltavien kasvoja, vaan haastatteluhuoneessa on sermi, jonka läpi ei näe. Ulkonäkö paljastetaan vasta, kun lopullinen päätös palkattavasta työntekijästä on tehty.

Samaan tapaan oikeusjärjestelmässä eri osapuolten ulkonäöt pidetään piilossa tuomarilta. Näin varmistetaan, että tuomarin päätös perustuu mahdollisimman vahvasti lakiin ja saatavilla olevaan näyttöön mahdollisesta rikoksesta, ei ihmisten pinnallisiin ominaisuuksiin.

Oikaisu: Ulkonäkövinoumalta välttyminen

On totta, että ulkonäkö vaikuttaa muiden ihmisten mielipiteisiin. Tarinassa mainittu tutkimus ulkonäön yhteydestä vaaliehdokkaiden äänisaaliisiin on oikea, vuonna 2010 julkaistu artikkeli (kirjoittanut Berggren, Jordahl ja Poutvaara).

Ei kuitenkaan pidä paikkansa, että työhaastatteluissa yleensä olisi sermi haastattelijoiden ja haastateltavien välillä. Työnhakuprosessissa on usein vaihe, jossa hakijoiden nimi, ikä, sukupuoli ja muut vastaavat tiedot piilotetaan, jotta arviot olisivat reilumpia, mutta haastatteluissa tällaisia menetelmiä ei ole otettu laajemmin käyttöön.

Vastaavasti myöskään oikeusjärjestelmässä ei ole yleinen käytäntö, että tuomari ei näkisi, miltä eri osapuolet näyttävät tai että muilla keinoin välttyttäisiin ulkonäkövinoumalta.

Vahvistus: Ulkonäkövinoumalta välttyminen

Edellinen oikaisu on totuudenmukainen.